

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Η Εσμά είναι μια γυναίκα δυναμική, αποφασιστική και θαρραλέα. Άνθρωπος καλλιεργημένος, μορφωμένος και ευγενής. Κατάφερε να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες που συνάντησε, όταν χρειάστηκε να έρθει με την οικογένειά της από την Τουρκία στην Ελλάδα. Με πρωτοφανή αξιοπρέπεια, υπομονή, ευαισθησία και καρτερικότητα πέτυχε να ορθοποδήσει παρά τα προσκόμματα της γραφειοκρατίας. Ωστόσο, η γενναιότητά της δεν ήταν αρκετή, καθώς η υγεία της την πρόδωσε.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Γλωσσικές / εκφραστικές επιλογές:

- **Ποιητική λειτουργία της γλώσσας:** τα ζωηρά μαύρα μάτια της σκοτείνιασαν=> η χρήση της συνυποδήλωσης απευθύνεται στο συναίσθημα του αναγνώστη για το πώς βίωσε η Εσμά την καθυστέρηση για την επανένωση της οικογένειάς της.
- **Αφήγηση:** Επέζησε δύο μήνες στη φυλακή. Πέρασε μόνη της τον Έβρο με τα παιδιά, το μικρότερο στους ώμους, για να γλυτώσει τη δίωξη.
Ξημερώματα της Κυριακής και λίγες ώρες αφού η 35χρονη γυναίκα είχε εγκατασταθεί στο τρίτο κατά σειρά διαμέρισμα του τελευταίου 10ημέρου, ένωσε ξαφνική αδιαθεσία. Διεκομίσθηκε με καθυστέρηση στο νοσοκομείο, αλλά η καρδιά της την είχε προδώσει.=> η αφήγηση των παραπάνω περιστατικών προκαλούν θλίψη για τις δυσκολίες που συνάντησε η Εσμά στην προσπάθειά της να έρθει στην Ελλάδα, αλλά και την τραγική κατάληξη που είχε για την ίδια αυτή η περιπέτεια.
- **Ερωτήσεις:** Ποιους ενημερώνει το νοσοκομείο, όταν δεν υπάρχει συγγενής πρώτου βαθμού; Πού θα επιθυμούσε η εκλιπούσα να ταφεί; Στην Τουρκία, όπου βρίσκονται οι γονείς της, αλλά και η ίδια ήταν πλέον ανεπιθύμητη; Στη Γερμανία που δεν γνωρίζει αλλά φανταζόταν ως Γη

της Επαγγελίας; => οι ερωτήσεις κινητοποιούν το συναίσθημα, κεντρίζουν το ενδιαφέρον, προκαλούν ανησυχία, αλλά μεταφέρουν και την αγανάκτηση του συντάκτη για την ανεπάρκεια του συστήματος να διαχειριστεί τέτοια ζητήματα.

- **Σημεία στίξης (εισαγωγικά):** Όμως, με έναν παράδοξο τρόπο ο θάνατός της «ξεμπλόκαρε» χρονοβόρες διαδικασίες.

Ταυτόχρονα, επιτυγχάνεται η μετάβαση των παιδιών στη Γερμανία, όπου τελικά φαίνεται ότι θα «αναπαυθεί» και εκείνη.=> συνιστούν το σχόλιο του συντάκτη, αλλά και την ειρωνεία για τη διευθέτηση της γραφειοκρατίας μετά το θάνατο της Εσμά.

- **Λεξιλόγιο:** Τις ώρες που γράφονται αυτές οι γραμμές ο μπαμπάς των παιδιών παρουσία ψυχολόγου θα ανακοινώνει στα παιδιά ότι η γενναία μαμά τους δε θα τα συνοδεύσει στο υπόλοιπο ταξίδι.=> η χρήση απλού, οικείου λεξιλογίου δημιουργεί κλίμα προσέγγισης με τον αναγνώστη.

Ερώτημα 3^ο(μονάδες 10)

Χρήση β' ρηματικού προσώπου ενικού: να την εφαρμόσεις, δεν ξέρεις, είσαι αλληλέγγυος περιμένεις, όταν δείξεις αλληλεγγύη, δεν περιμένεις.

Η χρήση του προσδίδει οικειότητα και αμεσότητα στον λόγο, καθώς δημιουργεί την αίσθηση διαλόγου και τον καθιστά συμμετέχο στον προβληματισμό του ποιητή σχετικά με την έννοια της αλληλεγγύης και την εφαρμογή της.

Χρήση α' ρηματικού προσώπου πληθυντικού: όλοι μιλάμε, να μιλάμε για αλληλεγγύη, να την πραγματώνουμε, νομίζουμε.

Η χρήση του αποβλέπει στην ευαισθητοποίηση των δεκτών και εστιάζει στη συλλογική ευθύνη τονίζοντας την ανάγκη της άμεσης κινητοποίησης για την πραγμάτωση της αλληλεγγύης. Μειώνει την απόσταση μεταξύ του ομιλητή και του αποδέκτη για ένα θέμα που αφορά όλους, αφού εντάσσει τον εαυτό του στο σύνολο θέλοντας να δείξει την καθολικότητα του προβλήματος.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Στο σκηνικό που στήνεται στο ποίημα είναι έκδηλη η προσμονή, η ανάγκη και ο πόθος για ψυχοπνευματική ανάταση. Το ποιητικό υποκείμενο αναζητά ένα καταφύγιο είτε αυτό είναι λευτεριά

είτε είναι αγάπη. Πρόκειται για συναισθήματα που είναι κοινά σε όλους χωρίς να υπάρχουν διακρίσεις καθώς κάτω από τον ουρανό όλοι είναι ίδιοι.

Κειμενικοί δείκτες: χρήση β' ενικού προσώπου (σε κλείσουν, βάρος σου, σε είπανε, σε τυλίζαν, να ζώνεις, να χώνεσαι, δείχνεις), εναλλαγή χρόνων- αόριστος και ενεστώτας (πόθησαν, ανοίξαν, κράξαν - φέρνει, αρνηθεί), μεταφορά (τ' άφατο βάρος σου γλυκά να λυγίσουν), επανάληψη (χιλιάδες, ευτυχία) κ.ά.

Στο δεύτερο ερώτημα η προσωπική άποψη των μαθητών / μαθητριών διατυπώνεται ελεύθερα, ανάλογα με τον παραστατικό κύκλο, τον βαθμό αναγνωστικής ανταπόκρισης και τα βιώματά τους.